

Голові Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики Хомутинніку В.Ю.

*Щодо надання податкової консультації
з питань особливостей відображення у
податковому обліку лізингових операцій*

Шановний Віталіє Юрійовичу!

Звертаємося до Вас з проханням про надання експертної думки Комітету щодо відображення у податковому обліку лізингових операцій при розірванні договору лізингу до моменту закінчення строку його дії, в зв'язку з тим, що податкові органи України нещодавно різко змінили свій підхід до такого обліку (з міркувань, про які можна лише здогадуватися).

Новий підхід податківців, який витікає з умисно викривленого тлумачення Податкового Кодексу, завдає величезних, абсолютно не прогнозованих збитків галузі, чим ставить під загрозу існування значної кількості учасників ринку .

Мова йде про тлумачення положень ПК України при визначенні податкового статусу операції «фінансового лізингу», коли має місце розірвання договорів лізингу через несплату лізингових платежів.

Правовий зміст новоствореної колізії полягає в наступному.

Відповідно до п.п. 14.1.97 п.14.1 ст. 17 Податкового кодексу України (надалі – ПКУ) лізингова (орендна) операція – це господарська операція фізичної чи юридичної особи (орендодавця), що передбачає надання основних фондів у користування іншим фізичним чи юридичним особам (орендарям) за плату та на визначений строк. Лізингові операції поділяються на: оперативний лізинг (оренда) та фінансовий лізинг (оренда). Лізинг (оренда) вважається фінансовим, **якщо лізинговий (орендний) договір містить одну з таких умов:**

- об'єкт лізингу передається на строк, протягом якого амортизується не менш як 75 відсотків його первісної вартості, а орендар зобов'язаний на підставі лізингового договору та протягом строку його дії придбати об'єкт лізингу з наступним переходом права власності від орендодавця до орендаря за ціною, визначеною у такому лізинговому договорі;

- балансова (залишкова) вартість об'єкта лізингу на момент закінчення дії лізингового договору, передбаченого таким договором, становить не більш як 25 відсотків первісної вартості ціни такого об'єкта лізингу, що діє на початок строку дії лізингового договору;

- сума лізингових (орендних) платежів з початку строку оренди дорівнює первісній вартості об'єкта лізингу або перевищує її;

- майно, що передається у фінансовий лізинг, виготовлене за замовленням лізингоотримувача (орендаря) та після закінчення дії лізингового договору не може бути використаним іншими особами, крім лізингоотримувача (орендаря), виходячи з його технологічних та якісних характеристик.

Проте податкові органи на місцях віднедавна почали трактувати ці норми таким чином, що для збереження податкового статусу операції фінлізингу, недостатньо наявності таких умов лише у договорі. І задля його збереження вимагають повного виконання сторонами своїх обов'язків за укладеними договорами до кінця, без права сторін на розірвання такого договору (!), що є економічною нісенітницею. На їхню ж думку, тільки в такому випадку операція буде операцією фінансового лізингу. В іншому – то вже оперативний лізинг, з усіма наслідками, що з того випливають.

Тобто, якщо з вини лізингоодержувача, через несплату лізингових платежів не виконується істотна умова договору і лізингова компанія в порядку, визначеному договором та чинним законодавством України, змушена прийняти рішення про розірвання договору та повернення об'єкта лізингу, то на думку податківців, статус операції негайно змінюється (!) і чомусь повинен бути визначений тепер як «оперативний лізинг»... Зі зміною всіх податкових зобов'язань сторін за минулі роки, тобто - донараховування зобов'язань (а договір міг тривати і 3, і 5, і 10 років).

В той же час такий підхід протирічить як законодавству України так і здоровому економічному глузду. Так, ч.2 ст. 7 Закону України «Про фінансовий лізинг» від 16 грудня 1997 року N 723/97-ВР передбачено, що лізингодавець **має право** відмовитися від договору лізингу та вимагати повернення предмета лізингу від лізингоодержувача у безспірному порядку на підставі виконавчого напису нотаріуса, якщо лізингоодержувач не сплатив лізинговий платіж частково або у повному обсязі та прострочення сплати становить більше 30 днів.

Відповідно до п. 196.1.2 ПКУ не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість операції з нарахування та сплати процентів або комісій у складі орендного (лізингового) платежу у межах договору фінансового лізингу.

З огляду на наведені вище положення слід зазначити, що Податковий кодекс України визначає вимоги до операції фінансового лізингу на етапі укладення договору, а не на етапі його виконання. При цьому, у Кодексі відсутні вимоги про необхідність відображення операції як оперативна оренда, якщо надалі припиняються виконувати умови, зазначені п.п. 14.1.97 п.14.1 ст. 17 ПКУ, зокрема у випадку розірвання договору лізингу до закінчення строку його дії (зокрема, через несплату лізингових платежів). А відтак комісія у складі орендного (лізингового) платежу нарахована у межах договору фінансового лізингу до моменту закінчення строку дії договору у випадку розірвання договору фінансового, не є об'єктом оподаткування податком на додану вартість.

Виходячи з цього, виглядає очевидним, що при здійсненні операції вилучення предмета фінансового лізингу через несплату лізингових платежів до моменту закінчення строку дії договору, лізингодавець **не повинен** відображати у податковому обліку цю операцію як оперативна оренда (у нього немає для цього жодних підстав), якщо на момент укладення такого договору, він відповідав умовам, передбаченим п.п. 14.1.97 п.14.1 ст. 17 ПКУ.

Просимо надати Вашу думку з наведеного питання. Наперед дякуємо за увагу до піднятої проблематики.

**З повагою,
Генеральний директор Асоціації**

Марина Масіч

Довідка: Асоціація «Українське об'єднання лізингодавців» зареєстрована у 2005 році. Це єдина організація в Україні, яка об'єднує юридичних осіб у сфері лізингу з метою захисту їх інтересів та репрезентує понад 80% лізингового ринку. Об'єднання є дійсним членом LEASEUROPE – Європейської федерації, до складу якої входять 45 національних лізингових асоціацій.